

11/4 2024

ZUZANA LÖBLING

NGP

**Zákon č. 212/2000 Sb. a
zkušnosti NGP**

Struktura

- restituce před přijetím zákona č. 212/2000 Sb.
- mezinárodní souvislosti
- zákon č. 212/2000 Sb.
- podmínky restituce uměleckých děl
- aktuální vývoj

NG F

Restituční zákony:

- č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd
- č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích
 - novelizace zák. č. 116/1994 Sb. (rozšíření o nevypořádané restituční nároky po 1945)
- č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku

Lucas Cranach starší, Sv. Kristina (1520/1522)
olej na dřevě, 74 x 55 cm

NG F

Nevhodnost pro oběti holocaustu?

- rozhodné období (25/2 1948 – 1/1 1990)
- státní občanství a trvalý pobyt oprávněných
- nevypořádání mezistátními restitučními dohodami
- vyloučení židovských obcí, nadací a spolků

Lucas Cranach starší, Sv. Kristina (1520/1522)
olej na dřevě, 74 x 55 cm

NG F

Washingtonská konference o majetku obětí nacismu

➔ Washingtonské zásady

- právně nezávazné
- „just and fair solution“
- spolupráce při identifikaci děl, podpora výzkumu, posouzení nezávislou specializovanou komisí
- <https://www.lootedartcommission.com/Washington-principles>

Photo by form PxHere

NG FF

- **Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. sv. války**
- **zákon č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem**
 - § 1 odst. 2 – převod uměleckých děl Židovskému muzeu
 - § 3 – restituce uměleckých děl

Photo by form PxHere

NG F

Podmínky restituce podle § 3:

- 1) žádost
- 2) umělecké dílo
- 3) odnětí v období od 29/9 1938 do 4/5 1945
- 4) odnětí fyzické osobě
- 5) převod prohlášen za neplatný (dekret č. 5/1945 Sb., zákon č. 128/1946 Sb.)
- 6) díla jsou k 1/9 2000 v majetku státu
- 7) díla se převedou postiženému, jeho manželovi nebo potomkům

Bild mit KI erstellt · 10. April 2024 um 3:03 PM

NG F

1) Žádost

- vůči tomu, kdo s uměleckým dílem hospodaří
- forma žádosti není stanovena

NG F

2) Umělecké dílo

≠ kulturní statek!

- identifikace uměleckého díla
 - **Centrum** pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. sv. války
 - přezkoumatelnost
 - odpovědnost za správnou identifikaci nese vydávající instituce

Bild mit KI erstellt · 10. April 2024 um 2:56 PM

3) odnětí v období od 29/9 1938 do 4/5 1945

- nesplňují umělecká díla konfiskovaná (v zahraničí) mezi lety 1933 – 1938

NG F

4) odnětí fyzické osobě

- pozor na správné určení původního majitele, často z archivních dokumentů není zřejmé, zda se jednalo o majetek fyzických osob, nebo jich vlastněných právnických osob

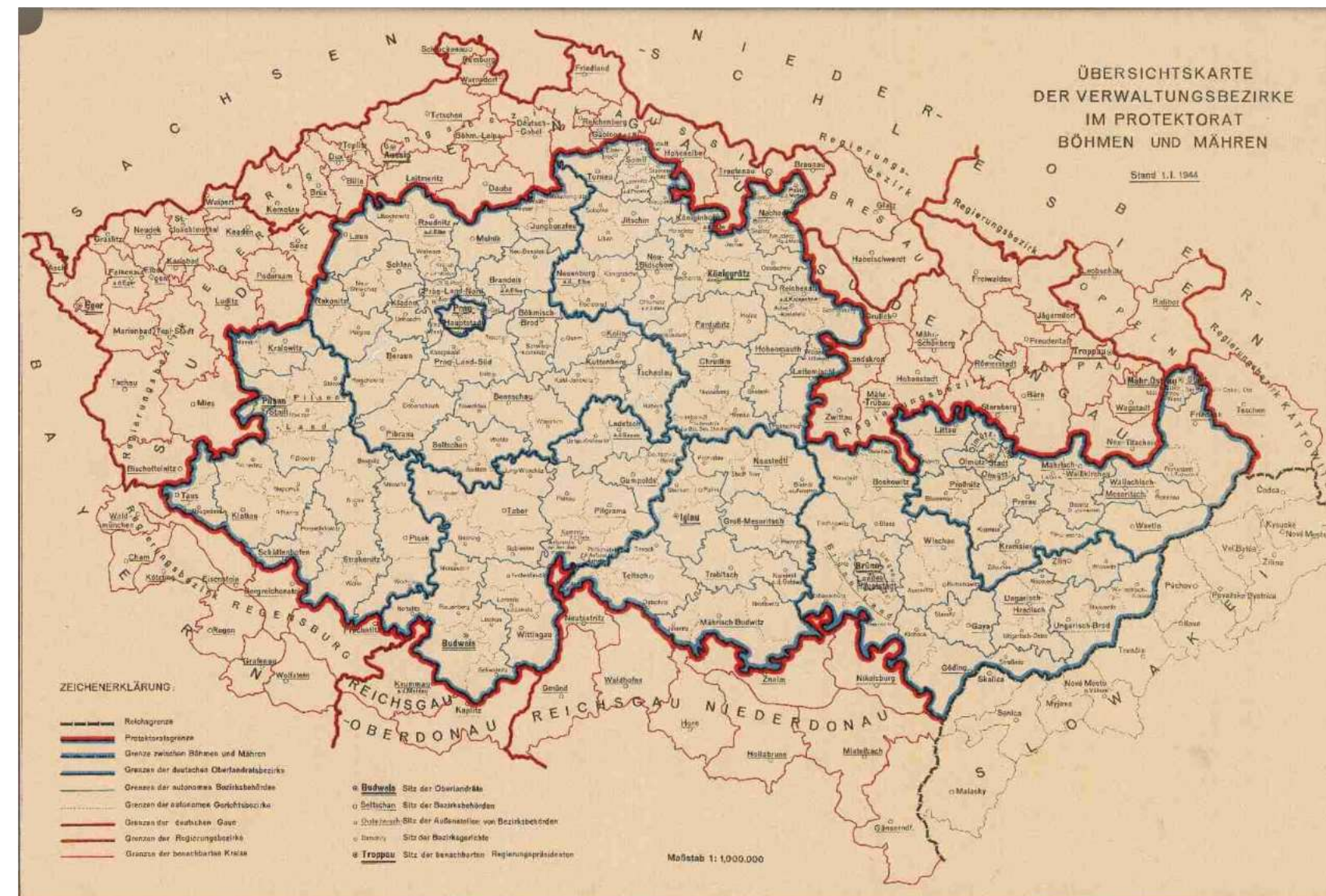
Obraz slečny s knoflíkem v oku - MISS KIN - nejznámější reklamní znak firmy. Státní oblastní archiv v Praze, fond Koh-i-noor, a. s. - Waldes 1902-1945, kart. 2-71

NG F

5) převod prohlášen za neplatný (dekret č. 5/1945 Sb., zákon č. 128/1946 Sb.)

- Je možné je aplikovat na konfiskace provedené v zahraničí?
- jednání uzavřená pod tlakem okupace nebo národní, rasové či politické persekuce

NG F

5) převod prohlášen za neplatný (dekret č. 5/1945 Sb., zákon č. 128/1946 Sb.)

- **VÝJIMKA** § 1 zák. č. 128/1946 Sb.
 - „...ledaže ten, na koho majetek přešel nebo kdo uzavřel jiné majetkově-právní jednání, je osoba státně spolehlivá a bude prokázáno, že k majetkovému převodu nebo k jinému majetkově-právnímu jednání došlo za přiměřenou úplatu buď z podnětu původního vlastníka (oprávněného) nebo v převážném jeho zájmu.“
- tzv. dary za vývozní povolení jsou způsobilé k restituci
 - usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8/12 2012, sp. zn. 28 Cdo 2582/2011

Jan Brueghel starší, Květinové zátiší(1607/1608)

6) díla jsou k 1/9 2000 v majetku státu

- povinnost restituce **nemají obce**
 - usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12/1 2012, sp. zn. 28 Cdo 3893/2011
- povinnost restituce **se vztahuje na kraje!**
 - rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24/10 2007, sp. zn. 28 Cdo 2594/2006

NG F

7) díla se bezúplatně převedou postiženému, jeho manželovi nebo potomkům

- ústavnost této podmínky potvrzena v usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28/5 2009, sp. zn. III ÚS 1131/09

Paul Signac, Parník L'Hirondel na Seině (1901)
olej na plátně, 74 x 92,5 cm

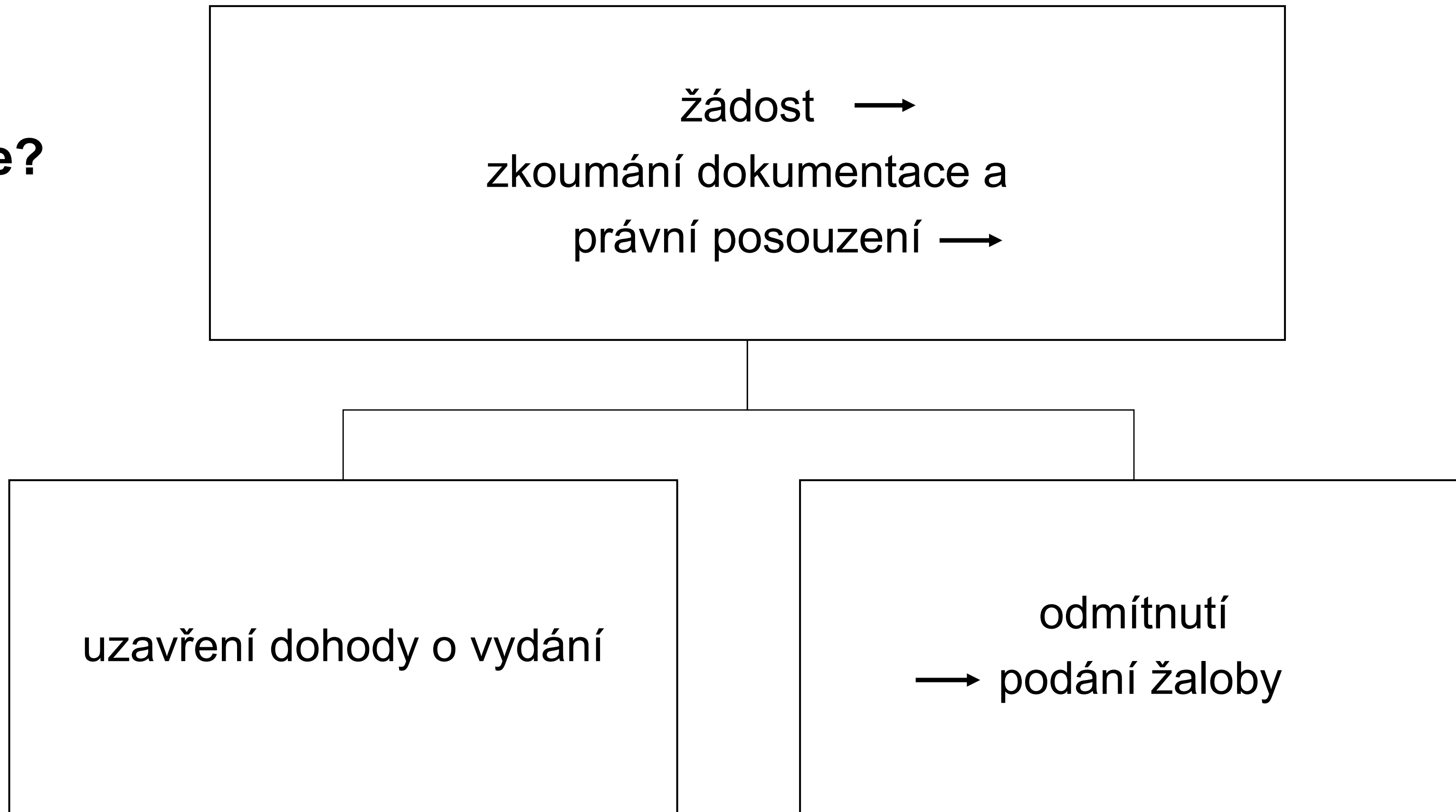
Pár obecných poznámek...

- Prohlášení díla za kulturní památku?
 - rozsudek městského soudu v Praze ze dne 12/6 2014, sp. zn. 10 A 16/2014
 - „Zájem na plnohodnotném odškodnění obětí holocaustu může být mimořádným důvodem ke zrušení prohlášení věci za kulturní památku.“
- Nabytí vlastnického práva v dobré víře?
 - nemá vliv na povinnost restituce
- Možnost restituce při nesplnění restitučních podmínek?
 - stanovisko pléna Ústavního soudu ČR ze dne 1/11 2005, sp. zn. Pl. ÚS – st. 21/05
 - náleží Ústavního soudu ČR ze dne 2/8 2016, sp. zn. I. ÚS 3943/14

NG

F

Praxe?

NG F

Kritika?

- nedostatečná transparentnost
- nedostatečné personální obsazení povinných institucí
- chybějící poradní komise
- podmínky § 3:
 - omezení na umělecká díla;
 - územní a časové omezení;
 - omezení na přímé potomky.

NG
F

Řešení?

- novelizace zákona č. 212/2000 Sb.
- transparentnost jak vůči restituentům tak mezi institucemi

NG F

Naděje?

- **Best Practices for the Washington Conference Principles on Nazi-Confiscated Art**
- ČR vyjádřila svůj souhlas
- <https://www.state.gov/best-practices-for-the-washington-conference-principles-on-nazi-confiscated-art/>

Photo by form PxHere

An impressionist painting of a harbor scene, likely by J.M.W. Turner, featuring a boat in the water and a building on the shore. The style is characterized by visible brushstrokes and a rich, textured color palette of blues, greys, and earthy tones.

**NI
R
P**

DĚKUJEME